

Det nordiska i isländsk litteratur.
En estetisk diskurs med ursprung i
1800-talet

—

Sveinn Yngvi Egilsson

Denna essä fokuserar föreställningen om det nordiska i isländsk litteratur från 1800-talet och framåt. Den uppehåller sig särskilt vid det sublimes estetik och hävdar att den kan anses vara en gemensam nämnare för många litterära gestaltningar av Island och Norden. Några av de huvudsakliga företrädarna för denna estetik i isländsk 1800-talslitteratur diskuteras, varefter dess vidare utveckling under senare tid skisseras. Genom att betrakta ett antal litterära verk från 1900- och 2000-talet för essän fram tanken om att det sublimes estetik, i förändrad form, kan anses leva vidare i den isländska litteraturen ända fram till i dag.

Estetiska gestaltningar som dessa kan undersökas som en form av *diskurs* (de Bolla 1989), eftersom de tangerar nationella stereotypier. Men de faller också inom ramen för *imagologin*, så som den definieras av Joep Leerssen: "Imagology, working as it does primarily on literary representations, furnishes continuous proof that it is in the field of imaginary and poetical literature that national stereotypes are first and most effectively formulated, perpetuated and disseminated" (2007, 26). Nedan kommer vi att se hur vissa författare formulerar, förvisgar och sprider kollektiva självbilder av det egna hemlandet och dess karaktär. Dessa självbilder visar sig ofta vara influerade av de sätt på vilka nationen eller Norden uppfattas och representeras av andra (antingen av utlänningar eller genom nationella stereotypier som skapats utomlands), eller genom appropriering av särskilda kulturella kategorier som i sig är internationella (det sublimes, pastoralen, nord versus syd, det hellenistiska, etc.). Även om de är kollektiva kan dylika bilder av landet eller av folkets karaktär ha en särskild betydelse hos de enskilda författare som använder dem, vilket är orsaken till att de också bör uppfattas som en form av estetik.

Det sublimes nordiska

Föreställningen om ett särskilt nordiskt element i isländsk litteratur har tveklöst figurerat under en väldigt lång tid. Dess poetiska formulering i isländsk historia är dock endast cirka två århundraden gammal. Det var poeten Bjarni Thorarensen (1786–1841), utnämnd till den första romantiska författaren i isländsk litteratur (Óskarsson 2006, 251–53, 260–66), som utvecklade en intressant personlig teori om klimatet och dess effekter på folk. Några av hans främsta dikter kretsar kring denna teori, och de flesta av dem skrevs under 1800-talets första decennier. Bjarni Thorarensens poetiska teori har härletts till Charles Montesquieus skrifter, den franska filosofen och juristen (1689–1755) som förde fram idéer om klimatets betydelse för den nationella karaktären hos människor i olika delar av världen (Guðnason 1969). Thorarensen, som inte endast var poet utan också domare och senare en ledare inom den isländska administrationen,

gjorde Montesquieus synsätt till en kärna i sin poetiska livsfilosofi. Det har påpekats att dessa idéer i vissa av Thorarensen dikter förefaller vara kombinerade med Henrik Steffens (1773–1845) naturfilosofi, som framhöll att jordens magnetiska poler var kraftcentra som utövade direkt inflytande på livets utveckling på jorden. Steffens baserade idén på Friedrich Schellings *Identitätsphilosophie*, som också innefattar teorin om att ljus, hetta, magnetism och elektricitet är olika manifestationer av samma, fundamentala energi (Gunnlaugsson 2011, 136).

Thorarensen jämförde den hårda naturen i norr med den milda naturen i söder och kom, i motsats till vad man kunde förvänta sig, till slutsatsen att det var fullt möjligt att leva i världens isiga utkant eftersom den hårda naturen och det kalla klimatet bidrog till att bygga upp karaktärsstyrka, hälsa och tapperhet. Thorarensen ansåg att Islands nordliga belägenhet som en ö i norra Atlanten, dess landskap med många berg och frekventa vulkanutbrott, liksom klimatet självt, snön och frosten alla var delar i en karaktärsdanande process som nationen kunde dra stor nytta av.

Thorarensen skrev fängslande och vackra dikter om den nordiska vinterns behag och var den första poeten i den isländska litteraturens historia som hylade det sublima elementet i naturen. Förromantikens isländska poeter hade ofta föredragit sommar eller vår som årstidsmotiv och fann stora brister i den nordiska vintern, om de alls skrev om den. Thorarensen, emellertid, kastade om denna värdering av årstiderna. I dikten "Veturinn" (1935, 118–21, "Vinter"), visade han att vintern, i lika hög grad som sommaren, hade sin skönhet och välgörande närvaro. Genom en personifikation av vintern som en medeltida riddare av gigantiska proportioner som kom ridande genom universum på en enorm häst, hävdade Thorarensen att vinterns alternativa skönhet låg i det sublima, inte i det konventionellt vackra. Vidare argumenterade han för den avgörande roll som vintern spelar för livets utveckling genom antiteser baserade på årstida växlingar mellan hetta och kyla, och undergrävde därmed traditionella uppfattningar om vintern som en torftig och ogynnsam årstid.

Thorarensen skrev också sublima kärleksdikter som "Sigrúnarljóð" (1935, 75–77, "Dikten om Sigrún"), där en älskare fantiserar om att förenas med sin älskade i döden och omfamna henne medan de rider över den kalla himlen på gyllene norrsken. Han säger till henne att hon skulle vara ännu vackrare i döden än i livet, med mun och kinder som vitnar likt snö tillsammans med hennes snökalla barm. Även om detta kanske inte direkt är orden en flicka skulle vilja höra av sin pojkvän, för dikten fram en alternativ skönhet kopplad till vintern – inte sommaren eller våren – och signalerar igen ett skifte i värdering likt det som sker i dikten "Veturinn".

"Sigrúnarljóð" tar också upp ett tema från en av de medeltida Edda-dikterna, "Helgakvida Hundingsbana II" (1965, 107–115), där en död och frostbiten krigare återförenas med sin fru för en sista natt innan han återvänder till Valhalla.

*På samma sätt som folket måste konfrontera de
utmanande naturförhållandena i norr måste anden höja
sig över form och substans i litteraturen.*

Dylika medeltida teman i kombination med återupplivade eddiska former och arkaisk stil vävs samman med sublimes bilder hos Thorarensen, som vurmade för det fornnordiska arvet i litteraturen. Han var inte ensam om att betrakta eddisk eller fornnordisk poesi genom det sublimes lins och därmed framhäva dess storslagna bilder och skräckinjagande skönhet; samtida poeter och konstnärer i Storbritannien var exempelvis också inspirerade av denna tradition på liknande grunder, och uppfattade den som i högsta grad sublim (Clunies Ross 1998, 105–202). Det sublimes influerade också det sätt på vilka senare isländska romantiker omtolkade och återupplivade fornnordiska myter i sina skrifter (Egilsson 2018).

Som de framställs i den romantiska litteraturen, utgör klimatologiska frågor och värderingar förknippade med vintern en del av en generell vurm för det sublimes – för närvaron av stora och skräckinjagande krafter i naturen och i psyket. Idén om det sublimes, som ett alternativ till traditionella uppfattningar om det rätt och slätt vackra, fick en framträdande plats både i 1700- och 1800-talsestetiken och i tänkandet kring naturen och miljön. Ett exempel på detta är det massiva intresset för höga bergskedjor som exempelvis Alperna, som är framträdande i litteraturen och konsten från 1700-talet och framåt. Alperna erbjöd såväl esteter som turister en upplevelse av naturens grandiosa och överväldigande sidor, och det gjorde också de konstnärliga och litterära representationerna som väckte liknande känslor och tankar.¹ Naturligtvis medförde detta skifte i estetik nya möjligheter för Island och det nordiska, eftersom det banade väg för en positiv definition och en uppskattning man aldrig hade kunnat uppnå med utgångspunkt i en mer konventionell estetisk grundval.

Pastorala och hellenistiska idealiseringar

Bjarni Thorarensens nya, slående vision hade ändå inte någon omedelbar effekt på den isländska poesin. Många av de poeter som följde tenderade att skriva om mer konventionellt behagliga aspekter av naturen. Vissa av det sena 1800-talets romantiska poeter gick så långt att de rent av skrev en form av pastoral poesi där sommaren och våren är ständiga och skuttande lamm leker bredvid isländska fåraherdar som sjunger sånger och är lika milda och hoppfulla som sina sydländska motsvarigheter. De lever i ett nordligt Arkadien som har föga gemensamt med den hårda natur som figurerade i många av Thorarensens dikter.

Steingrímur Thorsteinsson (1831–1913) är en av dessa pastorala poeter, även om hans idylliska beskrivningar av nordlig natur ofta har en intressant symbolisk sida (Egilsson 2014, 97–120; 2017a, 274–90). I hans dikt "Svanasöngur á heiði" (1910, 135, "Svansång på heden"), rider en resenär över en isländsk hed när han plötsligt hör den vackra sången från en avlägsen svan, en sång som nästan förefaller komma från en annan värld. Som i många romantiska dikter från olika europeiska länder innebär dylika möten med naturliga fenomen en upphöjelse av det moderna, mänskliga sinnet och resulterar ofta i en tillfällig, mystisk förening med alla ting, stora som små. Resenären i Thorsteinssons dikt återvänder till civilisationen med ett upphöjt sinnelag, fylld av en känsla av naturlig harmoni. Detta är i själva verket en av de främsta funktionerna hos det pastorala i litteraturen, så som forskare som Terry Gifford definierar det. Det pastorala grundar sig inte endast på stadsbon som finner sin *tillflykt* i naturen, utan också på dennes *återkomst* till civilisationen, upplyft av sitt möte med naturen (Gifford 1999, 45–115).

Den pastorala, förskönade bilden av Island var nära förknippad med den politiska kampen om självständighet från danskarna under 1800-talet.² Patriotiska isländska poeter, särskilt de som levde och studerade i Köpenhamn, tenderade att skriva om sitt hemland som en ideal ö och en drömlig plats. Som sådan kunde hemlandet generaliseras så till den grad att få individuella drag eller lokala kopplingar som exempelvis specifika namn på platser kunde urskiljas. Istället framställdes landet som en uppräknings av allmänna, positiva kännetecken i landskapet. Dessa kunde innefatta glaciärer, floder och gröna hedar med boskap spridd över en landsbygd vars jordmån skildrades som fruktbar och välkomnande, om än omgiven av sublimes berg och ett inneslutande hav. Jónas Hallgrímssons "Íslands minni" (1989, "En skål för Island") och Steingrímur Thorsteinssons "Eg elska yður, þér Íslands fjöll" (1910, "Jag älskar er, berg av Island") hör till de många dikterna av detta slag (Egilsson 2014, 105; 2017a, 277).

Denna nationalistiska och i högsta grad idealiserade bild av Island kunde gå hand i hand med politiskt motiverade och långsökta liknelser, så som

beskrivningar av Island som "Nordens Hellas" (Ísleifsson 2007).³ Diverse författare under 1800- och 1900-talen, såväl islänningar som utlänningar, hävdade att Island och Grekland hade långa demokratiska traditioner gemensamt och att de båda hade ett ärorikt förflutet som gjorde dem lika varandra. Sigurður Guðmundsson, "målaren" (1833–1874), spelade en viktig roll i den isländska nationalismens utveckling. Han gjorde upp ett manifest kring de institutioner han ansåg att landet behövde för att på allvar bli en stor, kulturellt enad entitet. Han var upphovsman till den isländska nationalteatern, nationaldräkten, nationalmuseet och andra nationalistiska institutioner på Island.

Som jag tidigare har försökt påvisa (Egilsson 2017b), grundade Guðmundsson sina idéer om den isländska renässansen på en vidsträckt jämförelse med Grekland och hellenismen. Detta är bara ett av många exempel som illustrerar hur sublim och idealiserad bilden av landet hade blivit inom den kulturella diskursen under den senare hälften av 1800-talet. I Guðmundssons fall kombinerades nationalromantik med neoklassicismiska idéer baserade på en grekisk konst- och kulturtradition och en Winckelmann-influerad betoning av sublim enkelhet och grandiositet.⁴

Det nordliga versus det sydliga

Vissa 1800-talspoeter hade dock en skarp blick för isländsk natur och nöjde sig inte med enkla idealiseringar. En av dem var Jónas Hallgrímsson (1807–1845), som ibland kallats Islands nationalpoet. Under sitt korta liv lyckades han förnya sin tids poetiska språk och han är de två senaste århundradenas klart mest inflytelserika isländska poet. Hallgrímssons poesi förenar effektivt pastorala och sublimes element. Särskilt i hans sista dikter kontrasteras idylliska och sublimes naturbeskrivningar så att de behagliga aspekterna av naturen undermineras och en skymt av dess skrämmande krafter framträder. I egenskap av naturvetare var Hallgrímsson väl medveten om de jordiska krafter som formar vår omgivning och därmed våra liv. Denna vetenskapligt grundade syn på naturen är framträdande i några av hans dikter, framförallt i hans imponerande dikt "Fjallið Skjaldbreiður" (1841, "Berg bredsköld"), där han beskriver ett vulkanutbrott i hela dess skräckinjagande kraft och förödelse (Egilsson 2014, 13–30; 2016, 108–14).

Den sanna arvtagaren till Bjarni Thorarensens uppfattningar om det sublimes, eller det nordiska elementet i litteraturen, var emellertid litteraturhistorikern och poeten Grímur Thomsen (1820–1896). Thomsen förärade Thorarensen en entusiastisk hyllning i tidskriften *Gæa* 1845, där han utropade honom till ett enastående exempel på en sann nordisk poet. Thomsen konstaterar att Thorarensen är en poet som inte bör läsas i termer av det vackra, utan i termer av det sublimes.⁵

Teorin, eller snarare myten om den hjältemodiga nordbon som demonstrerar sin styrka i de svåra naturförhållandena i norr har visat sig väldigt långlivad.

Grímur Thomsen var förutom litteraturhistoriker och poet även en högt uppsatt tjänsteman vid det danska utrikesministeriet under närmare 20 års tid (Jónsson 2014). Som poet var Thomsen ett slags efterföljare till Bjarni Thorarensen. Hans skrev en aningen grovhuggen, romantisk och individualistisk vers som glorifierade djärva män som utmanade elementen och uppvisade stil och takt i pressade situationer. I likhet med sin föregångare var Thomsen mycket förtjust i *Eddan* och de isländska sagorna och skrev många dikter om minnesvärda karaktärer från den isländska medeltidslitteraturen, särskilt om män som trodde på sin egen styrka. Han var också förtjust i att skriva dikter om troll och jättar som för honom blev ett slags metaforer för vissa, både positiva och negativa, sidor av det mänskliga livet. Thomsen skrev emellertid också teoretiskt om det nordiska elementet i litteraturen och publicerade intressanta studier i såväl fornisländsk som modern engelsk och fransk poesi.

I en av dessa studier, *On the Character of the Old Northern Poetry*, jämför Thomsen den nordliga litteraturen med den sydliga litteraturen, särskilt den klassiskt grekiska (Thomsen 1972, 49–51; Egilsson 1999, 120–25). Istället för den eleganta balansen mellan form och innehåll som karakteriserar de antika klassikerna i söder, uppvisar den nordliga litteraturen en betoning av innehåll, eller *ande* som Thomsen kallar det, framom form. Thomsen poängterar att den nordliga litteraturen ofta är svår till sin form, och saknar den ledighet och elegans som återfinns hos de antika klassikerna. På sätt och vis kan man säga att han har anammat Thorarensens klimatteori och omtolkat den i termer av litteratur. På samma sätt som folket måste konfrontera de utmanande naturförhållandena i norr måste anden höja sig över form och substans i litteraturen. Den nordliga poetiska anden måste kämpa för att uttrycka sig genom krävande, strikta och

dissonerande former som står i bjärt kontrast till den balanserade föreningen av ande och substans, eller form, i den klassiska sydliga litteraturen.

Den som är bekant med medeltida isländska skalders diktning är också bekant med den svåra poetiska diktningen, med de obskyra mytologiska *kenningarna*, den strikta metriken och den märkliga ordföljden i denna litterära tradition. Enligt Thomsen är detta inte endast karaktäristiskt för den medeltida litteraturen i norr utan också för mycket av den nordiska litteraturen i moderna tider. Ytterligare ett kännetecken för denna nordiska karaktär är enligt Thomsen en underliggande tilltro till den egna styrkan; ett drag som givetvis inte är exklusivt för litterära verk från de nordiska länderna. Thomsen påpekar att det exempelvis går igen hos många karaktärer i Shakespeares dramer, och följaktligen hävdar han intressant nog att Shakespeare på så sätt är en nordisk författare *par excellence* (Thomsen 1972, 45–46). Enligt Thomsen kan också Lord Byron anses inkorporera nordiska drag i sin poesi (Thomsen 1845a, 12 ff.). Detta visar hur vitt omfamnande, eller undflyende – etiketter eller geografiska termer så som ”nordisk” kan vara, en beteckning rentav förmögen att innefatta Storbritannien och hela norra Europa.

Senare utvecklingar

Vad har det blivit av dessa 1800-talspoeters intresse för klimatet under senare tid? Har dessa eller liknande föreställningar om ett nordiskt element i litteraturen levt vidare in på 1900- och 2000-talen? Klimatintresset har varit mindre framträdande i modern litteratur, trots att spår av Bjarni Thorarensens klimatteori kan urskiljas i isländsk litteratur från 1900-talets första hälft. Einar Benediktsson (1864–1940), en kosmopolitisk gigant bland isländska poeter under århundradets första decennier, hyste en stark tilltro till starka individer och hade liknande uppfattningar som Thorarensen om den sunda hårdheten i norr: Kölden är de nordiska ländernas läkare, konstaterar han i en av sina dikter.⁶

Teorin, eller snarare myten om den hjältemodiga nordbon som demonstrerar sin styrka i de svåra naturförhållandena i norr har visat sig väldigt långlivad. Den har också visat sig vara något av ett irritationsmoment för många moderna författare som har provocerats till att utmana den i sitt skrivande. Ett kraftfullt svar på myten om den heroiska nationen som lever i den hårda norden kan exempelvis hittas i några av de största romanerna av Islands främsta 1900-talsförfattare, Halldór Laxness (1902–1998). I *Fria män* (2011) underminerar han denna nordiska myt genom att skriva om en fattig bonde som så envist tror på sin egen styrka och självständighet att han offerar allt han egentligen bryr sig om på sin individualisms altare, inklusive den egna familjens lycka. I slutet förlorar Bjartur, som bonden kallas, den lilla gården Sumarhús som han är så stolt över, men genom sitt nederlag blir han något av en bättre människa. Han börjar inse

att ”var och en är sin egen lyckas smed” kanske inte är den enda maximen på jorden och att de arbetande klasserna kan vara betjänta av solidaritet. Som slutsatsen i denna viktiga roman antyder, författades den under socialismens framväxt i Norden, mellan världskrigen (Jóhannsson 2006, 384–386).

Gunnar Gunnarsson (1889–1975), en annan framstående romanförfattare, skrev om den sublimes isländska naturen på ett mycket speciellt sätt. I kortromanen *Advent* (1953) berättar Gunnarsson en gripande historia om en härdad herde som vallar får i extrem decemberköld uppe i bergen. Han är något av den gode herden.⁷ Berättelsen behöver emellertid inte tolkas på religiösa grunder, trots att den kretsar kring en individ som är villig att riskera sitt liv upprepade gånger för att rädda bortsprungna får. Den alldagliga hjälten i berättelsen uppvisar stor värdighet inför de hårda väderförhållandena, och bevisar på sitt tysta sätt att han är en överlevare (Jóhannsson 2006, 361–362). Detta är bara ett par exempel på viktiga isländska romaner som tar upp naturens kärva verklighet och myterna som är kopplade till denna.

Vissa aspekter av den kvardröjande myten om den heroiska nationen i norr har tacklats i diverse moderna och postmoderna verk i den isländska litteraturen.⁸ Man kunde nämna romanförfattare ur olika generationer, så som Svava Jakobsdóttir (1930–2004), Einar Kárason (f. 1955) och många fler som har skrivit intressanta berättelser om det individualistiska och tävlingsinriktade i det isländska samhället. Den nordliga naturens formativa styrka är självfallet verksam i romaner av författare som Steinunn Sigurðardóttir (f. 1950), Vigdís Grímsdóttir (f. 1953), Gyrðir Elíasson (f. 1961) och Sjón (f. 1962), där en spännande kombination av poesi och prosa ofta återfinns. Vissa av deras karaktärer är emellertid inte endast formade av naturen, utan också av det övernaturliga och mystiska – ett drag som exempelvis också återfanns i Grímur Thomsens litterära definition av de nordiska elementen, där övernaturliga väsen som troll spelade en viktig roll.

Bergslandskapet, med sin air av mystik, är numera ett ganska vanligt sceneri i isländska romaner. För några år sedan publicerade Ófeigur Sigurðsson (f. 1975) *Öræfi* (2014), en roman som utspelar sig kring glaciären Öræfajökull på sydvästra Island och kan läsas som ett magnifikt ode till det sublimes i naturen. Den skrämmande skönheten och dragningskraften hos glaciärlandskapet i Sigurðssons roman kan kontrasteras mot *Sandárbókin* (2007, ”Boken om floden Sandá”) av Gyrðir Elíasson. Elíassons roman bär den signifikanta undertiteln *Pastoralsónata* (”En pastoral sonat”) och skildrar en mer fridfull, låglänt natur, som ändå visar sig vara lika riskfylld, utrustad med både skönhet och melankoli.

Oavsett om de betonar det sublimes eller det pastorala, lyfter båda romanerna fram naturen som en motvikt och ett alternativ till det moderna, inrutade stadslivet. De visar vidden av isländska författares besatthet av den nordliga naturen, och hur viktig den fortsättningsvis är, inte endast som sceneri och bakgrund, utan i all sin diversitet som ett konstnärligt motiv och en realitet.

Vidare kan dessa romaner anses återuppliva det sublima och det pastoralala som de litterära uttrycksformer som har sitt ursprung i den isländska 1800-talslitteraturen och som uppenbarligen fortsätter att tilltala författare och konstnärer ännu i dag. Litterära diskurser, eller estetiker, så som det sublima och det pastoralala är precis lika relevanta nu som de var under romantikens glansdagar, och det är svårt att föreställa sig Island eller Norden utan dem. På Island har det sublimas estetik också letat sig in i diverse andra konstformer och återfinns i allt från Nordic noir till musiken och imagen hos moderna artister som exempelvis Björk Guðmundsdóttir, men det är ett ämne för en annan artikel.

Noter

- 1** Om det sublima, se de Bolla 1989; Mortensen 1993; Nicolson 1997; Shaw 2006. Om dess förekomst i isländsk litteratur, se Egilsson 2014, 67–95.
- 2** Island hade varit en del av det danska kungadömet i århundraden men återfick sin självständighet 1918 och blev en republik 1944.
- 3** Se också Ísleifssons studie i bilden av Island genom tiderna (1996).
- 4** Den hellenistiska sidan av den isländska 1800-talskulturen har exempelvis lyfts fram av Clarence Glad (2011).
- 5** Thomsen använder det tyska begreppet *Das Erhabene* och det danska begreppet *det Ophøjede* i denna kontext (1845b, 197).
- 6** ”Fyrir holds eða moldar kvilla og kröm / er kuldinn handlæknir Norðurlanda” (Benediktsson 1964, 302). Se även översiktskapitlet om denna period i isländsk litteratur (Egilsson 2006).
- 7** Historien översattes i själva verket till engelska just med titeln *The Good Shepherd* 1940.
- 8** Se översiktskapitlet över denna period (Eysteinnsson & Dagsdóttir 2006)

Översättning från engelska Freja Rudels

Källor

- Benediktsson, Einar 1964. *Kvæðasafn. Gefið út á aldarafmæli skáldsins*, Pétur Sigurðsson (red.). Reykjavík: Bragi h.f. Félag Einar Benediktssonar.
- Bolla, Peter de 1989. *The Discourse of the Sublime: Readings in History, Aesthetics and the Subject*. Oxford and New York: Basil Blackwell.
- Clunies Ross, Margaret 1998. *The Norse Muse in Britain 1750–1820*. Trieste: Edizioni Parnaso.
- Helgakvíða Hundingsbana II. *Eddasångerna* 1965. Övers. Åke Ohlmarks. Hovås: Zindermans förlag
- Egilsson, Sveinn Yngvi 1999. *Arfur og umbylting: Rannsókn á íslenskri rómantík*. Reykjavík: Hið íslenska bókmenntafélag & Reykjavíkur Akadémían.
- Egilsson, Sveinn Yngvi 2014. *Náttúra ljóðsins: Umhverfi íslenskra skálda*. Reykjavík: Bókmennta- og listfræðastofnun Háskóla Íslands & Háskólaútgáfan.

- Egilsson, Sveinn Yngvi 2016. Jónas Hallgrímssons inre och yttre natur. *Scripta Islandica* 67: 103–119.
- Egilsson, Sveinn Yngvi 2017a. Kan man skriva pastoral poesi så nära Nordpolen? Arkadiska skildringar i isländska dikter från artonhundratalet. *Scripta Islandica* 68: 271–292.
- Egilsson, Sveinn Yngvi 2017b. 'alt meir Grískt en Rómverst.' Menningarviðleitni Sigurðar málara í ljósi nýklassíkur. Karl Aspelund & Terry Gunnell (red.), *Málarinn og menningarsköpun: Sigurður Guðmundsson og Kvöldfélagið 1858–1874*. Reykjavík: Þjóðminjasafn Íslands & Opna, 65–92.
- Egilsson, Sveinn Yngvi 2018. Old Norse myths and Icelandic Romanticism. Margaret Clunies Ross (ed.) *The Pre-Christian Religions of the North: Research and Reception, Volume I: From the Middle Ages to c. 1830*. Turnhout, Belgium: Brepols, 365–381. <https://doi.org/10.1484/M.PCRN-EB.5.115265>
- Elíasson, Gyrðir 2007. *Sandárþókin: Pastoralónata*. Akranes: Uppheimar.
- Elísson, Guðni 2006. From Realism to Neoromanticism. Daisy Neijmann (ed.) *A History of Icelandic Literature*. Vol. 5 of Histories of Scandinavian Literature. Lincoln and London: The University of Nebraska Press, 308–356.
- Eysteinnsson, Ástráður, & Úlfhildur Dagsdóttir. 2006. Icelandic Prose Literature, 1940–2000. Daisy Neijmann (ed.) *A History of Icelandic Literature*. Vol. 5 of Histories of Scandinavian Literature. Lincoln and London: The University of Nebraska Press, 404–470.
- Cifford, Terry 1999. *Pastoral*. The New Critical Idiom. London: Routledge.
- Glad, Clarence 2011. The Greco-Roman Heritage and Image Construction in Iceland 1830–1918. Sumarliði Ísleifsson & Daniel Chartier (ed.), *Iceland and Images of the North*, Québec: Presses de l'Université du Québec, 67–113.
- Guðnason, Bjarni 1969. Bjarni Thorarensen og Montesquieu. Jakob Benediktsson, Jón Samsonarson, Jónas Kristjánsson, Ólafur Halldórsson & Stefán Karlsson (red.), *Afmælisrit Jóns Helgasonar*. Reykjavík: Heimskringla, 34–47.
- Gunnarsson, Gunnar 1953. *Advent*. (*Advent* 1937). Övers. Stellan Arvidsson. Stockholm: LT:s förlag
- Gunnlaugsson, Gylfi 2011. Old Norse poetry and New Beginnings in Late 18th- and Early 19th-Century Literature. Sumarliði Ísleifsson & Daniel Chartier (ed.), *Iceland and Images of the North*. Québec: Presses de l'Université du Québec, 115–156.
- Hallgrímsson, Jónas 1989. *Ritverk Jónasar Hallgrímssonar I: Ljóð og lausamál*, (red.) Haukur Hannesson, Páll Valsson och Sveinn Yngvi Egilsson. Reykjavík: Svart á hvítu.
- Ísleifsson, Sumarliði 1996. *Ísland – framandi land*. Reykjavík: Mál og menning.
- Ísleifsson, Sumarliði 2007. Iceland. Manfred Beller & Joep Leerssen (ed.), *Imagology: The cultural construction and literary representation of national characters: A critical survey*. Amsterdam and New York: Rodopi, 177–179.
- Jóhannsson, Jón Yngvi 2006. Realism and Revolt. Between the World Wars. Daisy Neijmann (ed.), *A History of Icelandic Literature*. Vol. 5 of Histories of Scandinavian Literature. Lincoln and London: The University of Nebraska Press, 357–403.
- Jónsson, Kristján Jóhann 2014. *Grímur Thomsen: Þjóðerni, skáldskapur, þversagnir og vald*. Reykjavík: Bókmennta- og listfræðastofnun Háskóla Íslands & Háskólaútgáfan.
- Laxness, Halldór Kiljan 2011. *Fria män. (Sjálfstætt fólk: Hetjusaga, 1934–1935)*. Övers. Inge Knutsson. Stockholm: Leopard
- Leerssen, Joep 2007. Imagology. History and method. Manfred Beller & Joep Leerssen (ed.), *Imagology: The Cultural Construction and Literary Representation of National Characters: A Critical Survey*. Amsterdam and New York: Rodopi, 17–32.
- Mortensen, Klaus P 1993. *Himmelstormerne: En linje i dansk naturdigtning*. København: Gyldendal.
- Nicolson, Marjorie Hope 1997 (1959). *Mountain Gloom and Mountain Glory: The Development of the Aesthetics of the Infinite*. Seattle and London: The University of Washington Press.
- Óskarsson, Þórir 2006. From Romanticism to Realism. Daisy Neijmann (ed.), *A History of Icelandic Literature*. Vol. 5 of Histories of Scandinavian Literature. Lincoln and London: The University of Nebraska Press, 251–307.

- Shaw, Philip. 2006. *The Sublime*. The New Critical Idiom. London: Routledge.
- Sigurðsson, Ófeigur 2014. *Öræfi: Skáldsaga*. Reykjavík: Mál og menning.
- Thomsen, Grímur 1845a. *Om Lord Byron*. København: Fred. Høst.
- Thomsen, Grímur 1845b. Bjarni Thorarensen. En Skizze. *Gæa, æsthetisk Aarbog*, 187–203. København: P. L. Møller.
- Thomsen, Grímur. 1972 (1867). *On the Character of the Old Northern Poetry*. Edward J. Cowan & Hermann Pálsson (ed.), *Studia Islandica* 31.
- Thorarensen, Bjarni. 1935. *Ljóðmæli I–II*. Jón Helgason (red.). Köpenhamn: Hið íslenska fræðafélag.
- Thorsteinsson, Steingrímur. 1910. *Ljóðmæli eftir Steingrím Thorsteinsson*. Tredje upplagan. Reykjavík: Sigurður Kristjánsson.